

PÉCSI Dohánygyár

ÁRA:
2,30 Ft

XVIII. ÉVFOLYAM, 6. SZÁM

A PÉCSI DOHÁNYGYÁR DOLGOZÓINAK LAPJA

1991. JÚNIUS

Külföldi tőke a dohányiparban

A MÉTE Dohányipari Szakosztálya május 23-án ipari nagyrendezvényként tartott „A külföldi tőke bevonása a dohányipari vállalatok működéséhez” címmel. Az előadó Vidéki Imre, a DOHÉSZK igazgatója volt. A gyárak és a fermentálók érdekelt munkatársain túl meghívást kaptak az ipar közeli és távolabbi éveikben nyugdíjba vonult vezető szakemberei is.

Vidéki úr az előadást nemzetközi kitekintéssel kezdte. Utalt rá, hogy milyen sikeresen hajtották végre Angliában a privatizációt, világviszonylatban is több sikeres és kevésbé jó példát lehetne sorolni. Ezek után rátért a mai magyar helyzet elemzésére. Noha a privatizációs kezdeményezéseket 1988-tól datálhatjuk, az állami tulajdon részaránya még alig csökkent. A privatizációs folyamat mai formái várhatóan a jövőben is megmaradnak. Ezek a következők:

- saját kezdeményezésű (spontán);
- állami kezdeményezésű (I. és II. privatizációs programba bevont gazdálkodók);
- külföldi tőke igénybejelentése alapján.

Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a külföldi tőke részaránya a privatizált gazdálkodóknál 1–100% lehet és a nagy vállalatok vásárlását multinacionális cégek kezdeményezték és hajtották végre sikerrel. Az állam privatizációs elképzeléseivel kapcsolatban a következők hangzottak el:

— az állami tulajdon részaránya 1994-re 50% alá kerüljön;

— a privatizált gazdálkodók tőkestruktúrájában 30% körüli külföldi részarány elképzelhető;

— ingyenes vagyon osztásra nem kerülhet sor, ebbe beleértendő a dolgozói részvény is;

— a vállalati tanácsok 1992 folyamán felszámolásra kerülnek, ha addig nem alakulna át a vállalat, akkor állami irányítás alá vonják és az állam privatizálja.

Rátérve a dohányiparra, az előadó elmondta, hogy már minden jelentős világégg folytatott nálunk tárgyalásokat. Véleménye szerint a legnagyobb gond a dohány természetes és feldolgozás területén van ma, s ezt még az tetézi, hogy a kormányprogram sem tartalmaz megoldási alternatívákat:

— a Földművelésügyi Minisztérium szándékában áll a jogi szabályozás felülvizsgálata, ez a kiképző ágazat helyzetét javíthatja;

— sokak szerint Magyarország közös piaci tagsága „megváltás” lesz a mezőgazdaság számára, de a dohánytermesztés területén nem szabad csodára válni: Görögország mellett a magyar dohánytermesztés támogatása illúzió;

— távolabbi elképzelések szerint a fermentálók privatizálása az állam 51%-os és a már privatizált gyárak 49%-os tulajdoni hányadával valósulhat meg.

Összefoglalva az elhangzottakat, Vidéki úr leszögezte, hogy a dohánygyárak privatizációs folyamatát tényként kell elfogadni. A fermentálók esetében még van lehetőség a véleménynyilvánításra. Ugyanakkor bejelentette, hogy 1991. július 1-jén a DOHÉSZK zártkörű részvénytársasággá alakul. Ez induláskor a tulajdonosi körben változást nem hoz. A lényeges újdonság viszont az, hogy a megalakult Rt.-be 1 milliárd Ft tőkeemeléssel valaki külföldi fog belépni, aki ezt az összeget készpénzben hozza be. Erre azért van szükség, hogy a jelenlegi készletfinanszírozási gondokat megoldják.

Az előadás után hozzászólások következtek, egy részük — tájékozatlanságot tükröző — kérdés volt. Hosszan fejtette ki ellenvéleményét Szabó Lajos, a DOHÉSZK külker. főosztályvezetője. Szenvedélyesen ecsetelte az ipar eredményeit és értékeit, melyet most „elrabolnak” tőlünk a külföldiek. Ugyanakkor egyetértene egy olyan megoldással, hogy állami Rt.-t hozunk létre és a részvényeket vigyük ki a tőz-

dére, s jöjjön a tisztességes külföldi. Véleménye szerint, aki Philip Morris vagy B.A.T. zászló alatt akar dolgozni, menjen ki, van világtűlevél, és nyitva a határ! Ezzel zárta hozzászólását.

(Könnyen belátható az okfejtésben a logikai hiba. Ha eltekintünk a „tőzsdére vitel” buktatóitól, a milliányi feltételtől, akkor már csak az marad, hogy a tőzsde egy piac, ott az vásárol, akinek pénze van, de akkor az is diktál! Így Szabó úr elvenné az egyes vállalatoktól a tárgyalások jogát, azt a lehetőséget, hogy szerződéseket biztosítékokat, garanciákat kapjon a jövőre nézve. Másrészt ki a „tisztességes” külföldi? Vagy milyen alapon nem tisztességes az, aki most itt tárgyal? Minden gyár a maga érdekeinek megfelelően tárgyal és egyezik meg a partnerével. Kívülről ebbe beleszólni nem szerencsés és nem is szabad. Ami pedig a Philip Morris, vagy a B.A.T. zászló alatti dolgot illeti, arra csak egy szerény kérdést lehet feltenni: ugyan mitől rosszabb ez a két zászló, mint a görög? Hiszen köztudott, hogy létezik már egy közös görög–magyar közös vállalat a dohányipar keretein belül, melynek létrehozása ellen Szabó úr sem hadakozott ilyen hevesen, mint tette ezt ezen a békésen induló MÉTE előadáson, a gyárak privatizációja kapcsán.)

Simon Éva

A varrodában elkészültek az első munkaruha nullszériák

Harmadik helyen a PD

A munkavédelmi versenyről

A közelmúltban a Sátoraljaújhelyi Dohánygyárban tartották meg az Iparági Munkavédelmi Bizottság ülését. Az értekezleten szó volt a szakágazat 1990. évi baleseti helyzetének alakulásáról. A vállalatok közötti munkavédelmi verseny értékeléséről, illetve az aktuális feladatokról.

A szakágazatok közötti munkavédelmi verseny 1990. évi végeredménye:

1. Budapesti Dohányfermentáló Vállalat	444,28 pont
2. Debreceni Dohánygyár	343,45 pont
3. Pécsi Dohánygyár	339,05 pont
4. Egri Dohánygyár	311,67 pont
5. Nyíregyházi Dohányfermentáló Vállalat	237,61 pont
6. Sátoraljaújhelyi Dohánygyár	177,30 pont
7. Dohányértékesítő és Szolg. Közös Vállalat	111,91 pont

Az elmúlt évben a szakágazatban 62 üzemi baleset történt, ez az előző évekhez viszonyítva

romlást jelent. Az 1000 főre jutó üzemi balesetek száma a bázisként tekintett előző 3 év átlagához képest jelentősen, 30,5%-kal emelkedett. A vállalatok közül csak a Debreceni Dohánygyárban és Budapesti Dohányfermentáló Vállalatnál volt kisebb szintű csökkenés, a többi vállalatnál kisebb-nagyobb mértékű növekedés tapasztalható. Két súlyos baleset is történt 1990-ben. Az egyik „egyéb” jellegű — munkahelyi rendbontásból származó — balesetnél (Egri Dohánygyár) a sérült munkatársa otthonról hozott, pálinkának vélt itallal kínálta meg. Az üvegben azonban akkumulátorsav volt, ennek

maró, mérgező hatása következtében a dolgozó a kórházban meghalt. Az egyik úti balesetnél (Debreceni Dohánygyár) motorkerékpár és gyalogos ütközése következtében a gyalogos súlyos, életveszélyes sérüléseket szenvedett.

Az üzemi balesetek számának növekedésével párhuzamosan nem emelkedett az emiatti táppénzes napok száma, sőt 1000 főre vetítve, az előző 3 év átlagához képest 1,2%-kal csökkent. Az utóbbi öt évben egy üzemi balesetre jutó táppénzes napok száma 1990. évben volt a legkisebb: 25,9 nap.

Dohányipari szakágazat 1990. évi baleseti mutatók alakulása:

	Balesetek száma		Táppénzes napok száma	
	3 év átl. ü.	ü.+ü.=ö.	3 év átl. ü.	ü.+ü.=ö.
Debrecen	11,33	11+4=15	363,00	281+263=544
Eger	3,67	7+3=10	249,70	168+123=292
Pécs	10,67	12+7=19	294,30	252+78=330
S.-újhely	8,33	13+5=18	328,70	284+356=640
DFV-Bp.	7,33	5+1=6	185,00	99+27=126
Nyidófer	3,67	6+3=9	131,00	372+60=432
Ipar össz.	45,00	54+23=77	1551,70	1457+907=2364
Közös v.	4,67	6+1=7	149,30	110+12=122
Kutató	0,00	2+1=3	0,00	41+41=82
Mind össz.	49,67	62+25=87	1701,00	1608+960=2568

A Marlboroék már tiltakoznak

A reklám és a cigaretta

Egy újságcikk idézetet adunk közre, mely a cigaretták reklámozásának szigorításáról, helyesebben ennek tervezetéről tájékoztat. Természetesen nem a hazai viszonyokra vonatkozik, de elképzelhető, amikor bevezetésre kerül, már hazánkra is vonatkozni fog az Európai Közösségre érvényes előírás.

„Brüsszel a cigarettareklámok betiltását javasolja. A Európai Közösség brüsszeli bizottsága elfogadta a cigarettareklámok tilalmáról szóló javaslatot, amelynek értelmében 1992 után tilos volna a dohánytermékek hirdetése a sajtóban, a rádióban, a moziban, a hirdetőtáblákon és plakátokon. Reklámozni egyedül a dohányboltok belsejében lehetne. A televízióban sugárzott hirdetéseket egy másik, októberben hatályba lépő határozat tiltja meg.

A most elfogadott javaslat jelentős kihatással lehet a cigarettagyárak szponzori tevékenységére is: magára a szponzorálásra ugyan nem vonatkozna a tilalom, de a sportversenyek helyszínén a márkanéveket nem lehetne szerepeltetni.

A cigarettagyárak által készített egyéb dohányterméket reklámozó cikkekre, mint például a cigaretta-márkanéveket hirdető

pólókra, szintén vonatkozna a tilalom. Az egyéb cikkeket gyártó cégekre azonban, amelyek cigarettagyártással is foglalkoznak — mint például a Dunhillre — természetesen nem vonatkozhat általános reklámozási tilalom. A javaslatot előterjesztő Vasso Papandreou szerint a bizottság döntése fontos lépés az EK-n belüli cigarettareklámozási előírások egységesítése és általában az egészségügy terén. Jóllehet a bizottság többi tagja is osztja az előterjesztő elvi céljait, a 15 tagból 5 mégis a javaslat ellen szavazott. „Nem lehet kijelenteni, hogy hirdetéseik olvasása káros lehet az egészségre” — mondta az EK egyik tisztségviselője.

Mivel a belső piaccal kapcsolatos intézkedésről van szó, a javaslat végső szentesítéséhez a tagállamok minősített többségére lesz szükség, ami azonban előreláthatóan egyes tagállamok részéről heves ellenállásba fog ütközni. A nagy nemzetközi cégek — mint a Philip Morris és a Marlboro — már hónapokkal ezelőtt megkezdték a lobbyszót a javaslat ellen. A reklám a Philip Morris szerint nem a nagyobb cigarettafogyasztásra ösztönzi a közönséget, hanem más márkákra való áttérésre. Betül-

tásának igazi haszonélvezői a nagy állami monopóliumok lennének, amelyek nem reklámokkal, hanem alacsony árakkal csábítják magukhoz a dohányosokat. Vita folyik arról is, hogy Brüsszelnek joga van-e egyáltalán a reklámozás szabadságának korlátozására.

Tavaly decemberben az egészségügyi miniszterek már elutasították a mostani javaslatnak egy jóval enyhébb változatát. Brüsszel úgy látja, erősödött a közvéleményben a cigarettareklámok elleni hangulat, ezért döntött úgy, hogy teljes tiltást javasol. (Financial Times)

M. T. J.

Pécsi Dohánygyár

A Pécsi Dohánygyár dolgozóinak lapja
Szerkeszti a szerkesztőbizottság
Felelős szerkesztő:
dr. Simonné dr. Bernáth Erika
Kiadja az AS-B Kft. Baranya Megyei Irodája
Felelős kiadó: az Irodavezető.
Előfizetési díj egy évre: 27,60 Ft
Készült a Temporg Késszövetkezet nyomdájában
Felelős vezető: dr. Kállal Sándor

A Pécsi Dohánygyárban nem várható létszámcsökkentés

Romló munkaerőhelyzet

A Baranya Megyei Munkaügyi Központ márciusi információs jelentésében helyzetképet fest a megye és a baranyai városok munkaerő-helyzetéről. Legfőbb megállapítások (az adatok márciusra vonatkoznak):

— A megyében 6405-en részesültek munkanélküli segélyben, ill. munkanélküli járadékban.

— Az egész megyében mindössze 732 munkahelyre kerestek dolgozót.

— 100 munkaviszonyban nem álló dolgozóra 11 munkahely sem jut.

— A szakmunkások iránti kereslet az összereslet 3/4 részét teszi ki, vagyis 732 helyből 549 helyre szakmunkást kerestek, és az egész megyében mindössze 26 fő segédmunkást.

A 100 munkaviszonyban nem álló dolgozóra jutó álláshelyek száma tovább romlik, ezt jól mutatja a februári országos és megyei adatok összehasonlítása.

	100 munkaviszonyban nem álló dolgozóra jutó álláshelyek száma	
	országosan	Baranya megyében
Szakmunkás	26	33
Betanított munkás	12	7
Segédmunkás	3	1
Szellemi munka	5	6

A különösebb képzést nem igénylő 2 fizikai állománycsoportban az országosnál jelentősen rosszabb a megye helyzete.

A Baranya Megyei Munkaügyi Központ ki- rendeltségein jelentkező állást keresőkön belül egyre jobban eltolódik az arány a munkaviszonyban nem állók felé. Mindenki előtt nyilvánvalóvá vált, hogy nincs jelentős munkaerő-felvétel, ezért a munkahelyváltoztatást nagyon meggondolják a dolgozók. Állást a ki- rendeltségeken elsősorban a valamilyen oknál fogva munkaviszonyban nem állók (háztartásbeliek, anyagi gondokkal küzdő családokból, korábban állásukat veszítők stb.), valamint azok a dolgozók keresnek, akiknek még van munkájuk, de már tudomást szereztek a vállalatuknál várható felmondásokról.

Márciusban 22 munkáltató jelezte létszámcsökkentési szándékát a megyében, ebből 11 pécsi. Dolgozóink megnyugodva vehetik tudomásul, hogy ezek között gyárunk nem szerepel.

Vidéken (Pécsten kívül) megnőtt a munkát keresők száma, ennek egyik oka, hogy a pécsi nagy munkáltatók sorra szüntetik meg falusi munkásjárataikat, így lehetetlenül a bejárás. Természetesen a kiesett munkaerőt elsősorban városi dolgozókkal pótolják, tekintettel az igen magas bejárás költségekre, melynek 80%-a a vállalatot terheli. A Pécsi Dohánygyárban ilyen indokkal nem szüntettük meg senkinek a munkaviszonyát, bár az igaz, a racionalitás azt követeli tőlünk is, hogy a megüresedett helyeinket elsősorban pécsi lakosokkal töltsük be.

	Munkaerő-kereslet (felvétel) fő	Munkaerő-kínálat (állást keresők) fő
Pécs	560	2539
Komló	46	1312
Mohács	97	1467
Siklós	1	1149
Szigetvár	28	607
Összesen	732	6894

Pécsett március hónapban az alábbi meg- oszlás mutatható ki:

	Állást keresők száma	Állások száma (ahányan az állást keresők közül munkába állhatnak) fő
Szakmunkás	718	419
Betanított munkás	408	85
Segéd- munkás	542	21
Szellemi fogl.	691	35
Összesen	2359	560

A Munkaügyi Központ munkaerőpiaci szol- gáltatásai: Pályázatokat hirdetett meg szakkép- ző-átképző tanfolyamok lebonyolítására. A hirdetésekre 74 pályázat érkezett be iskolák, vál- lalkozások részéről, ezeket a központ elbírálta, így 15 szakmában 18 tanfolyami forma indítá- sához megtették a szükséges előkészületeket. Ennek keretében mintegy 400 munkanélküli felvételére volt mód a május elején indított tan- folyamokon.

A vállalati véradó napon — május 17-én — sokan vettek részt

Március végéig 3 textilvarró tanfolyam fe- jeződött be, ahol 71-en végeztek. A mohácsi átképzősök 13-an valamennyien elhelyezked- tek, a két pécsi tanfolyam résztvevőiről (58 fő) nem volt teljes körű visszajelzés. A Munkaügyi Központ keretében működő „válságstáb” tevé- kenysége a Mecseki Érbányászati Vállalatnál folyamatosan csökken és más területekre szer- veződik át, így például a Bázis, Mecseki Szén- bányák. A MÉV-nél egyébként a nagyarányú létszámleépítés lezajlott, de még mintegy 300 fő elbocsátása folyamatban van. A MÉV hely- zetének megoldását a GLENCAR céggel kö- tendő szerződéstől várja.

1991. március 28-án megalakult a foglal- koztatás helyi érdekegyeztető szerve, a Baranya Megyei Munkaügyi Tanács (MÜT). A MÜT a Baranya megyei és Pécs megyei jogú város közgyűlése által választott tagokból, a munka- vállalói érdekképviselet (pl. szakszervezet) és a munkaadói érdekképviselet szervezeteinek (pl. Gazdasági Kamara) képviselőiből álló tárgyaló csoport. A MÜT dönt a megyének a Foglalkoz- tatáspolitikai Alapból jutó 215 millió forint fel- használásának elveiről és arányairól. A Gazda- sági Kamara többek között azért is hívta össze a megye nagy munkáltatóit, hogy a tárgyaláso- kon követendő magatartásról kikérje tagjai vé- leményét. Sajnos mint kiderült, megyénk nagy munkáltatóinak zöménél a legnagyobb problé- má az jelenti, hogy nincs fedezetük a szeptem- berre tervezett kötelező minimálbér emelésre. Nekünk ilyen problémánk nincs, hiszen mini- málbért csak a betanulási időre fizetünk, illetve a rehabilitált bányászoknak, akiknek ez saját érdekük. Ezenkívül átadták az új Munka Tör- vénykönyv (sokadik) tervezetét. A parlament állítólag az őszi ülészakon fogja tárgyalni.

Több éve várunk rá.

Dr. Tóth Zsuzsa

Sikeres vásár Szombathelyen

Május 8-12. között Nemzetközi Vásár és Kiállítás megrendezésére került sor Szombathelyen a „Haladás”-pályát körülvevő létesítményekben, ill. a szabad területen. A vásárra történő jelentkezésünkkor az volt a célunk, hogy Szombathelyt és környékét jobban megismertethessük termékeinkkel és kapcsolatot alakítsunk ki az ottani kereskedőkkel. Ennek érdekében úgy alakítottuk ki a standunkat, hogy ott helyben vásárolni is lehessen a Pécsi Dohánygyár termékeit. Így a kiállítás területén a hazai cigaretták közül csak és kizárólag a mi termékeinket lehetett megvenni — teljes választékban. A vásár adta lehetőségeket kihasználva árendeménnyel adtuk minden cigarettánkat. A forgalom és a

megismertetés érdekében a velünk együttműködő (és az árusítást végző) „Mini-trafik” is igen jelentős engedményt adott a saját árréséből. A Sopianae-t pl. 34 Ft-ért árusította. A kedvezményes vásár és az igazán nagyon dekoratív, figyelemfelkeltő stand a vásár minden órájában vonzotta a látogatókat. Külön eseményszámba ment az általunk meghirdetett vetélkedő, melyet a Szombathelyi Városi/Vásári Televízió is felvett, ill. sugárzott. A vetélkedő idejére annyi érdeklődő gyűlt össze a stand környékén, hogy a velünk szemben kiállító Carbon Rt-nek egy kicsit összébb kellett pakolnia (kérésünkre). A kérdéseket természetesen természetesen feltevéseire is. Rövid idő alatt kellemes diskurzus alakult ki a teremben, és sikerült igen jó benyomásokat kialakítani a Pécsi Dohánygyárról. A kereskedők legtöbbször személyesen is köszö-

csi Dohánygyárat népszerűsítsük, ill. a vásárlókból következtetni lehessen azok ismertségére. Erről egy háromperces összeállítás ment le a Városi Tv-ben, sőt a helyi sajtó is tudósított az eseményről.

A kereskedőkkel való megismerkedés és kapcsolattartás miatt előre meghívtuk a megye legjobb, legnagyobb forgalmú boltjainak vezetőit egy állófogadásra. Nagy örömünkre — a nem túl jó idő és az előzetesen nem túl szerencsésnek tartott időpont ellenére — a meghívott 50 főből (ill. árusítóhelyből) 44 képviseltette magát a rendezvényünkön. A kereskedők tájékoztatást kaptak eredményeinkről, céljainkról és természetesen lehetőséget kaptak a felmerült kérdések feltevéseire is. Rövid idő alatt kellemes diskurzus alakult ki a teremben, és sikerült igen jó benyomásokat kialakítani a Pécsi Dohánygyárról. A kereskedők legtöbbször személyesen is köszö-

A standon működött a „Mini” trafik, mely csak pécsi cigarettát árult, nagy sikerrel

netet mondott nekünk azért, hogy lehetőséget kaptak a velünk való találkozássra és nagyon hangsúlyozták, hogy mi voltunk az első gyár, aki rájuk, az eladókra is gondolt. Együttműködésünk kölcsönös volt, hiszen nekünk éppen az ő tapasztalataikra, észrevételeikre van nagy szükségünk ahhoz, hogy eddigi sikeres piacpolitikánkat folytathassuk. Ezeknek a rendezvényeknek, találkozásoknak a legnagyobb jelentősége ugyanis abban van, hogy a mai, egyre nehezedő körülmények között is fenntarthatassuk piaci pozíciónkat. Ezeket a célkitűzéseket ez a vásár maximálisan teljesítette úgy, hogy a pécsi stand az egyik legnépszerűbb volt az egész vásáron, és ahol megjelentünk, ott az egyenruhánk miatt mindig feltűnést és egy egységes csapat képét nyújtottuk. Jellemző volt, hogy a városban bárhol megjelentünk, valaki mindig megjegyezte, hogy itt vannak a pécsi dohánygyáriak.

K. K. J.

Az érem két oldala

A gazdasági barométer pillanatnyi állása két jellegzetes állapotot mutat: a vállalatok, vállalkozások körében vannak, akik nyugadtak, sőt bizakodóak, a lakosság körében pedig a nyugtalanság a jellemző.

VÁLLALATI, VÁLLALKOZÓI BAROMÉTER

(A Gazdaságkutató Intézet év eleji felmérése alapján, amely a főként az 50 főnél többet foglalkoztató vállalati-vállalkozói körben készült)

A megkérdezett ipari gazdálkodók — részben a dollárelszámolásra való átérés miatti forint-árszínvonalnövekedés következtében, részben a működőképességükhöz nélkülözhetetlen kapacitáskihasználási törekvései sikerében bízva — a kelet-európai export volumenének 20 százalékos csökkenésével, mégis folyó áron forintban az exportbevételek 50 százalékos növekedésével számolnak.

— A gazdálkodó szervezetek általában abban bíznak, hogy a konvertibilis exportlehetőségek előző évben megindult bővülése tovább folytatódik. A vállalatok összességükben nem remélik azonban azt, hogy a konvertibilis exportlehetőségek ellensúlyozni tudnák a Kelet-Európában (és részben a belföldi kereslet csökkenése miatt) elszenvedett piacvesztést.

— A keresletvisszaesés — illetve a privatizáció és a kárpótlási ügyek rendezetlensége — miatt idén a vállalatok termelésük további csökkentésére (a Gazdaságkutató Intézet véleménye szerint végül is összességükben saját előirányzataiknál is nagyobb visszaszorításra) kényszerülnek.

— A vállalati várakozások szerint a mezőgazdasági ágazat termelésének a volumene a múlt évi alacsony szinthez képest is csökken. A kedvezőtlen piaci helyzet a mezőgazdasághoz (és más, erősen a kelet-európai piacokra kiépült ipari területekhez) hasonlóan az élelmiszeripar lehetőségeit is erősen behatárolja.

— A csökkenő kereslet és részben a kínálat bővülése nyomán a belkereskedelmi vállalatok több mint 90 százaléka — az 1989–90-es tendenciák folytatásaként — a verseny további éleződésére számít. A legsúlyosabb piaci nehézségeket a ruházati és cipőipari termékekénél, az élelmiszer-kereskedelemben, valamint a vegyes iparcikkek kiskereskedelmi eladásánál becsülik a vállalatok.

— A kiskereskedelemben — ellentétben a tavalyival — a vállalatok 65 százaléka várja piaci részesedésének csökkenését, ami arra utal, hogy a hagyományos vállalatok teret vesztenek részben a magánkereskedelemmel, részben a külföldi tőkével megalakuló bolthálózatokkal szemben.

— A nagykereskedelemben — tavaly-

hoz képest — kissé optimistábbak az előrejelzések; a többség úgy ítéli meg, hogy piaci részesedését még növelni is tudja.

— A termelés csökkenésével kapcsolatos vállalati várakozások idén — az előző évek gyakorlatától eltérően — általában a foglalkoztatott létszám erőteljes csökkenésére irányuló vállalati koncepciókkal párosulnak. A gazdálkodók — és a Gazdaságkutató Intézet egyaránt — meredeken emelkedő munkanélküliségre számítanak.

— A gazdálkodó szervezetek inflációs várakozásai erős szóródást mutatnak. A szóródás ellenére általánosnak mondható, hogy a vállalatok zöme gyorsabbnak ítéli meg beszerzési árai várható emelkedését, mint az általa érvényesíthető kibocsátási árak növekedését. Az inflációs várakozások legerőteljesebbek a termelés-elosztás-fogyasztás folyamat „alján” elhelyezkedő kitermelő típusú ágazatoknál és a vertikum „tetején” lévő lakosságnál.

— A vállalatok széles köre súlyos gondokat lát likviditási helyzetének alakulásában. Az iparvállalatok 44 százaléka prognosztizálja, hogy a szállítóinak változatlanul tartozni fog; további 39 százalék a tartozás növekedését jelzi. Több mint 70 százalékuk véli ugyanakkor azt, hogy növekedni fog a vevőkkel szembeni követelése. Tehát a sorban állás szerintük fokozódni fog. Jelentősek a kamatemelkedési várakozások is.

— Jelentősen eltérnek a gazdálkodás eredményességét érintő várakozások attól foggóan, hogy az érintett cég az ipar mely területén tevékenykedik. Így az alapanyag-termeléshez tartozó gazdálkodók tavalyi eredményük alig felében reménykednek, az energetikai szektorba tartozók szerint mérleg szerinti eredményük 17 százalékkal fog 1991-ben csökkenni. Ezzel szemben a feldolgozóipari szervezetek úgy vélik, hogy eredményük több mint 45 százalékkal növekszik.

LAKOSSÁGI BAROMÉTER

(A Szonda Ipsos magyar-francia Média-, Vélemény- és Piackutató Intézet 1991. március elején — 1000 fős országos reprezentatív mintán — végzett közvélemény-kutatása alapján.)

— A megkérdezettek 42 százaléka úgy ítéli meg: most sokkal rosszabbak az anyagi életkörülményei, mint tavaly ilyenkor. Csaknem ugyanennyien (38 százalék) kis mértékű romlásról számoltak be. Nem érzékelt változást 15 százalék, s mindössze 4, illetve 1 százalék azok aránya, akik úgy látják: kissé, illetve sokkal jobb helyzetben vannak, mint egy évvel ezelőtt.

— Az egyenlőtlenégi rendszer valamennyi vizsgált dimenziójában (lakóhely, iskolázottság, gazdasági aktivitás, foglalkozás, beosztás, jövedelem) azt találtuk, hogy az egyre előnyösebb helyzetűek egyre kedvezőbb összképet nyújtanak anyagi

státusukról, így például a fővárosban lakók körében felülreprezentáltak azok, kik elfogadhatónak vagy annál is jobbnak vélik anyagi viszonyaikat: a vidéki városokban az „elfogadható” minősítés a gyakoribb az átlagosnál, a falvakban viszont a magukat nélkülözve és szűkösen élőknek nevezők együttes aránya 22 százalékponttal magasabb, mint Budapesten.

— A megkérdezettek csaknem kilenczede az utolsó fillérig elköltötte a bevételeit az utóbbi egy-két hónapban. Ezek szerint az összes válaszadóknak az a 41 százaléka, aki úgy nyilatkozott: szokott félretenni pénzt, többségében nem képes ezt havi rendszerességgel megtenni. A takarékoskodásra képesek aránya az életkor előrehaladtával egyre kisebb.

— A lakosság jóval magasabbra becsüli az idén várható infláció mértékét, mint a kormány. Az embereknek csak 7 százalék a számítás a Pénzügyminisztérium által eredetileg prognosztizált 35–38 százalékos inflációra; s azok is meglehetősen kevesen vannak (18 százalék), akik ennél kisebb árszínvonalnövekedést feltételeznek. Csaknem kétharmaduk szerint a valóságos infláció 40 százalékos vagy ennél is magasabb lesz.

— A munkavállalók egyötöde biztos abban, hogy a közeljövőben megtarthatja az állását, s további 33 százalékuk valószínűnek ítéli ezt. Majdnem ugyanennyien azonban egyforma esélyt adnak annak, hogy elveszítik, illetve annak, hogy megőrizhetik munkájukat. 8 százalék valószínűsíti, egy másik 8 százalék pedig biztosra veszi, hogy elbocsátják.

— Nagyon kevesen (2 százalék) vannak arról meggyőződve, hogy a jelenlegi kormányzat néhány éven belül érezhetően javítani tud az országos gazdasági helyzeten, s 27 százalékuk bízik a sikerben.

Körülbelül ugyanennyien vannak azok is, akik határozatlanok, s azt válaszolták: bíznak is, meg nem is ennek a kedvező eshetőségnek a magvalósulásában. Viszont a megkérdezettek 14 százalékának az a meggyőződése, hogy kudarcot fognak vallani az ez irányú kormányzati erőfeszítések, s további 27 százalékuk nem bízik azok sikerességében.

— Jellemzően azok hibáztatják az ország mai vezetését, akik nem bíznak törekvéseik sikerében, illetve fordítva: elsősorban a korábbi rendszer kormányait hibáztatják reménykednek a mostani kormány eredményességében. A pártszimpátiák is befolyásolják az e tekintetben kialakult véleményeket. Főként az MDF, az SZDSZ és az FKgP hívei hátrítják az előző rendszerre a felelősséget, míg a mai kormány felelősségét elsősorban az MSZP és a FIDESZ potenciális szavazói emelik ki.

Fehér Sándor

Kulturális sarok

Kedvesem, Isten veled!

Ma szokásomtól eltérően krimiket ajánlok Önöknek. Nos, nemrég a televízióban neves szociológusunk, *Ferge Zsuzsa* úgy nyilatkozott, hogy ő a szakirodalmon kívül már csak krimiket olvas. Indoka egyszerű: nem kell gondolkodni olvasás közben és ahogy letettük, azonnal elfelejtődik.

Valahogy így vagyok én is, bár mint a könyvajánlataimból tudják, én azért olvasok mást is, és az igazat megvallva a krimikből is a „klasszikusokat” szeretem. Egyik kedvencem e műfajból *Raymond Chandler*. Az általa alkotott Philip Marlowe, a magányos farkas, a „bűs-cinikus” magádetektív az egyik kedvenc figurám. Chandler regényei most újra megjelennek a Fabula Könyvkiadó Kft. jóvoltából. Már megjelent az *Elkéstél, Terry!* — amely talán az egyik legjobb regénye — valamint a *Kedvesem, Isten veled!*

Én nagyon szeretem még a Hosszú álmom és az Asszony a tóban című regényeit is. Persze, ha már itt tartok, nem feledkezhetek meg Chandler előfutáráról, *Dashiell Hammett* két nagyszerű regényéről, a *Véres aratásról* és az *Úvegkulcsról*. Mi az, ami újra és újra olvashatóvá teszi ezeket a krimiket? (Szerintem kb. 20 kötetnyi krimivel az ember élete végéig elszó-

rakozik.) Az egyik mindenesetre az azonnal elfelejtetőség, ilyenek pl. számomra az *E. S. Gardner* „... esete” regényei, vagy *A. Christie* könyvei.

A másik ok, ami miatt — néhány általam klasszikusnak minősített — krimi mindig kezem ügyében van, az a hangulatuk. Ezeket a krimiolvasás szokott rendjétől eltérően nem mindig olvasom végig, olyan is van, hogy csak belelapozgatok. Ilyenek a már fentebb említett Chandler-művek.

Peter Maas: *Serpico*-ja; a filmben, amely e regény adaptációja — a Keresztapa sorozatból ismertté vált — *Al Pacino* nyújtott kiváló és felejthetetlen alakítást. Ezek a könyvek valami megfoghatatlan hangulatot árasztanak, az egyedülálló hangulata lengi át ezeket a könyveket. Ez a cinikus Marlowe szomorú, érzékeny figura, áldozatot is hoz, mikor úgy érzi, megérintette lelkét a barátság, s mire véget ér a regény, már nem tud örülni, szertefoszlott a barátság, s marad, ami volt, magányos farkas. Mert mi is a tanulsága Chandler regényeinek: „nem jó titkok tudójának lenni, mert itt tragédiák színelőlyére nyílik minden ajtó.”

— tézse —

Kézi öltések

Jelölő fércelés. A szövetre rajzolt szabásminta körvonalaival és a szűkítő varrásoknak a második rétegre való átjelölésére használjuk a jelölő fércelést. Jobbról balra haladunk a tüvel, minden második szálát lazán hagyva. Az anyagtól elütő színű vastag fércszálát vagy dupla cérnát használunk hozzá.

Fércelés. A kiszabott ruhadarabok összefércelésekor alkalmazzuk, jobbról balra vízszintesen haladva hosszabb öltésekkel dolgozzunk. Előöltésekkel varrunk kézi behúzásnál is — apró egyenletes öltésekkel. Néha díszítésül is alkalmazzuk — szélek hangsúlyozására — ebben az esetben elütő színű fonállal varrjuk.

Hólozás. Vékony selyem- vagy kartonruhák alját varrjuk fel úgy, hogy a szélét behajtjuk, és rejtve, a külső rétegen csak egy szálba öltve lazán felvarrjuk. Ha vastagabb a kelme, akkor a szélét előbb tisztázó öltésekkel eldolgazzuk, és csak azután hólozzuk fel. A varrással itt is jobbról balra haladjunk, hogy az öltések a színdalton ne lásszanak.

Hátraöltés. A hátra- vagy visszaöltés, a színdalton gépi tűzést utánzó öltés éppen olyan tartós, mint a varrógéppel végzett varrás. Előfordulhat, hogy a felfeslett varráshoz géppel nehéz hozzáférni (vagy nincs kéznél varrógép), ilyenkor kézzel varrjuk meg a felfeslett részt (pl. húzózárat). Az előbbielhez hasonlóan a varrás iránya itt is jobbról balra halad. Ügyeljünk arra, hogy a géptűzést utánzó öltéssor szép egyenletes legyen. A visszaöltés pontosan fele az anyag visszáján előre szűrt öltésnek. Akkor lesz szép a munka, ha egyenletesen varrunk, és az öltések végig egyforma nagyságúak.

Boszorkányöltés. Boszorkányöltésnél a varrással balról jobb felé haladunk. Többnyire vastagabb szövetek levarrására, egyben tisztázására alkalmazzuk. Ferde öltésekkel előrehaladva visszaöltünk egyet a felhajtott szélbe, a következőt a szövetbe úgy, hogy a színdalton az öltések ne lásszanak.

Hurok- vagy pelenkaöltés. A huroköltést és szegőöltést, szélek tisztázására, gyermekruhák díszítésére vagy pelenka beszegésére alkalmazzuk. Mindkét irányban — tehát jobbról balra és megfordítva is — haladhatunk a varrással.

Ha balról jobbra varrunk, a tű a szál fölé kerül, ha jobbról balra, akkor jobb kezünkkel a cérnát átvezetjük a tű alatt úgy, hogy hurok képződjék, amely a szövet végén helyezkedik el mintegy beszegi, eltisztazza azt.

Tisztázó öltés. Ezt az öltésfajtát a kiszabott szélek eltisztázásához alkalmazzuk. Az öltés mélysége az anyag minőségétől függ, a laza szövésű vagy foszlós anyagokat mélyebb és sűrűbb öltésekkel varrjuk el, a fonal is vastagabb szálú legyen. Meghúzni nem szabad.

Láthatatlan öltés (staffrozás). Két szövetet úgy varrunk egymáshoz, hogy a színdalton nem szúrunk át és így az öltés alig látható. Tulajdonképpen mindenfajta varrás akkor szép, ha az öltés nem látható.

Illesztő öltés. Az illesztő öltést vastagabb kabátanyagok és posztók összevarrásakor alkalmazzuk úgy, hogy a széleket egyenesre vágjuk és az anyag bal oldalán, lehetőleg saját szálával, sűrű, apró öltésekkel összevarrjuk. Legőzőlés után a varrat csaknem teljesen láthatatlan lesz (30. ábra).

Hordós Ágnes

Kihívás
előtt

Nemcsak a térség országai itt Európában, de jóval messzebből, Dél-Afrika is nagy-nagy figyelemmel kíséri az EK különböző mozgásait, készülődve az 1992 után kialakuló új viszonyrendszerre. A dél-afrikai kormány kereskedelmi és ipari minisztere a közelmúltban felhívta az exportáló vállalatok figyelmét, hogy késedelem nélkül készüljenek fel az Európai Közösség tanúsítási követelményeinek teljesítésére, mert 1992 után kötelező lesz a közösség országába szállítandó termékeknél. A miniszter külön is hangsúlyozta, hogy az exportáló, illetve a jövőben exportálni szándékozó vállalatok számára rendkívül fontos és szükséges a tárgyilagos, független tanúsítás arról a képességükről, hogy megbízható terméket tudnak előállítani. Nehezményezte a miniszter, hogy erről a témáról jelenleg csak annyit ismeretes a gyártók körében, hogy 1992-től kezdődően a termékek szabad áramlása válik lehetővé a közösség országai között.

Ezt a szabad áramlást azonban két alapvető fontosságú elemnek kell irányítani: az egyik az EK szabványainak való megfelelés, amely különösen biztonsági és az egészségügyi előírásoknál döntő, a másik elem pedig a szigorú megbízhatósági követelmények jelentik. Rámutatott a miniszter arra is, hogy Nyugat-Európa — amely a Dél-afrikai Köztársaság legfontosabb piaca — ragaszkodni fog ahhoz, hogy a külföldről — így Dél-Afrikából is — beszállítandó áruk feleljenek meg az említett szabványok követelményeinek.

Várható, hogy a forgalmazandó termékek óriási mennyisége miatt a szabványoknak való megfelelés folyamatos átvételi vizsgálatát nem lehet kielégítően elvégezni, ezért az Európai Közösségben elhatározták, hogy támaszkodni fognak a gyártó öntanúsítására, amely igazolja, hogy terméke kielégíti a vonatkozó EK szabványok követelményeit. Az ilyen öntanúsítás azonban csak akkor lehet hiteles, ha valamilyen független és tárgyilagos tanúsító szervezet hitelt érdemlően tanúsítja azt, hogy a vállalat alkalmas a szabvány előírásainak megfelelő termék előállítására. A miniszter tájékoztatása szerint az SABS ez ideig közel 400 vállalatot vizsgált meg és talált megfelelőnek a SABS 0157 szabvány követelményeinek alapján. A dél-afrikai példát látva a mi feladatunk sem kisebb, teljes gőzzel és energiával kell felkészülnünk az életben maradásra.

Dr. Kiss Elemérné

Közhelyek hátán Európába?

Minden cselekvésünk időhöz kötött. Ideje van a hallgatásnak és ideje a megszólalásnak. Ideje van a hadakozásnak és ideje van a békeességnek.

A múlt mindig okulást hordoz, a jelen akaratos cselekvést, alkotást, építést, fejlődést. A jövőnek az előbbi két idő a meg-alapozója, mondjuk úgy, hogy pillérek. Talán ez mindeki számára a legromantikusabb, mert itt az álmok, a vágyak fogalmazódnak meg minden ember számára. Tehát a jövőképünk mindenkor megfogalmazása a legkönnyebb minden ember számára, hiszen, ha a fantáziát elengedjük, hol szabadon, hol gátlásoldó (ital) hatására, ott a boldog idő percei érvényesülnek. Igen ám, de az út és a cselekvésmódozat-keresés a megvalósítással együtt rendkívül összetett és kitaró akaratot követel. Idő kellett nekem is, amíg kikeménytem egy gödörből. Úgy érzem, hogy most talán biztonságosan ülök a szélén és a megroggyantságom kiigazításával vagyok elfoglalva. Ugye, ez is idő. Magam túlon túl nem kedvelem a közhelyeket, ámbátor élek velük, mert közhelyektől, úgy tűnik, sosem mentes az életközegünk. Közhelyekkel volt tele a múltunk, de ettől lesz egyre tömönyebb a jelenünk is. Álljon itt egy pár: „menetelünk, visszatérünk, megkapaszkodunk, áldozat, lehetőség, váltás, csendes, hallgató, esély, ütőképes, érdek,

szegénység, gazdagság — s nem utolsósorban — Európába”.

Nagyjából a fogalmak hangoztatását a hangsúlyok kitétele, származtatása (ki mondja) teszi színesebbé, de semmi esetre sem konkrét célokká, meggyőző vállalás-készséget nem ró rám.

Ahányan vagyunk, annyiféle dolgot értünk pl. Európán. A legtöbben pedig csak a kinti (üsse kő, akár a legrosszabb) átlagbéréket szeretnék megkapni. Legújabbban ki lehet pecázni az információ tengeréből például azt, hogy a magyar polgárnak kitűzött és lelkesítő célokra feltétlen szüksége van. No hát most visszanezéz oda, ahonnan kimáztam, hogy nem vagyok-e mégis lent. Olvasom, hogy például azért is kell nekünk az Expo, mert lelkesítő cél, s ha illet lát maga előtt az ember (az ország), majd még egyszer végre összekapja magát. Én úgy érzem, hogy ettől még visszaeshetek a gödörbe. Mások pedig más „nemes” célokra tűznének elénk, hogy előttünk fáklyaként lobogva, világolva, a setét fejünket megvilágosítva vezessenek... vissza, vagy előre. Igen, ... igen..., de én egyelőre még ülök és jobb híján még „tollászokodok”. De e közben látom, hogy kinek célja, mi több, céljai, nincsenek, csak toporog, belekap ebbe is, abba is, végezni nem végez semmit, így kezd fölülte beesteledni, sötétedni. Aprópó, a sötétség is idő!

Nekünk nem egy-egy célra van szükség, amelyet tamtamdobok erősítenek (ezek előzik a ...), nekünk sokféleségre, bazári gazdagságú választékra van szükség célokban, mert a vágyaink, az álmaink is ilyenek. Hadd válogassunk szabadon és kedvünkre közöttük!

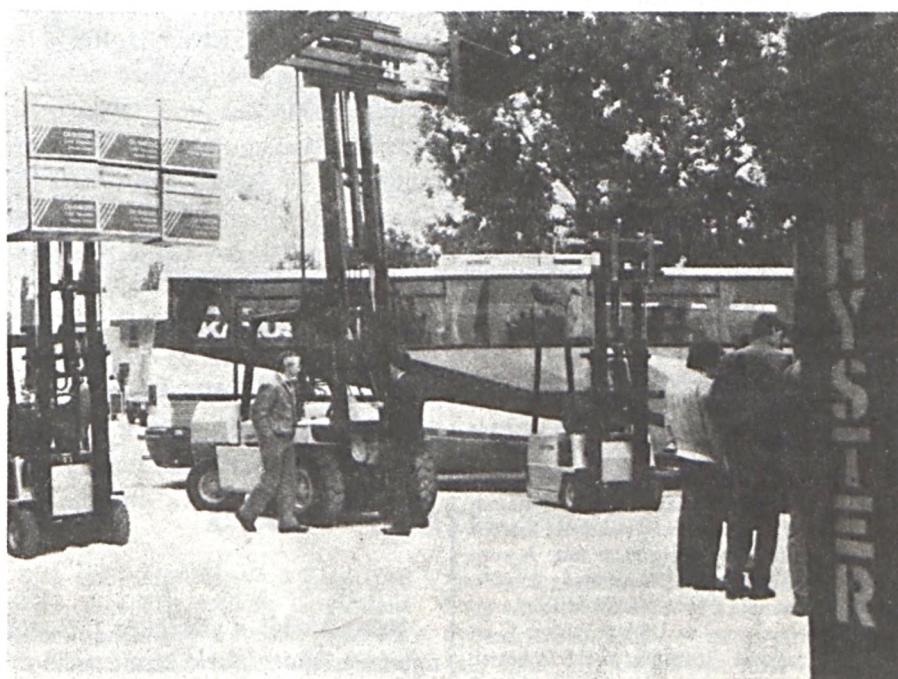
A sok-sok kiválasztott cél és irány pedig csak-csak összeáll valami közös akarrattá, s talán még az sem lesz baj, ha nem mindenki egyazon irányba menetelne. Igaz, szétszaladni sem szabad, mint a megriasztott vadnak. Mert ha ismét van, aki, vagy vannak, akik jogosultnak érzik magukat arra, hogy elém és mindenki elé az egyetlen követendő célját, céljukat kijelöljék és kitűzzék, úgy azt mondom, hogy vagyok ahol voltam, nem állok fel. Hegelnek igaza lehetett abban, hogy egyik tudat a másik tudatot tagadja és a tagadás az emberi fejlődés hajtóereje. Az elmúlt időszakban e hajtóerő az átlagpolgár részére nem adott semmi felemelőt. Eltelt 12 hónap, elég idő? Kevés idő? Sok idő? — Arra elég volt, hogy sok-sok céllal feltöltsük. A tizenkét hónap egyenlege viszont: a győztesek vesztek, de vesztesek legalább nem győztek. Az idő viszont megy..., mert úgy látszik, annak mindig előtűnik a végtelensége!

Kiss József

Nemzetközi ipari vásár

Tavaszi BNV, a beruházási javak vására

A Hysters targoncák bemutatója, melyből már kettő vállalatunknál is dolgozik

Női labdarúgás

Sikeres nemzetközi torna

Gyárunk női labdarúgócsapatának igencsak sűrű a programja. A magyar bajnokság utolsó 3 fordulójában pontgyűjtésbe kezdtek a lányok. Budapesten a BIOVIN ellen 1-1-es döntetlent értek el, csapatunk gólját Pelikán szerezte. Pécsen a Szolnok ellen 3-1 arányú győzelmet arattak, a góllövők: Ferencz (2) és Polgár voltak. Az utolsó 3 fordulóban a László III, Szeged és Gyula lesz az ellenfél. Míg a tavalyi első fél évben 2 győzelmet arattunk, úgy az idén eddig már 6 győzelme van a csapatnak. Így már előbbre lépett a társaság, s van remény arra, hogy az utolsó 3 fordulóban is pontot vagy pontokat gyűjtsön a megfiatalított csapat, amelynek átlagéletkora az NB I.-ben a legkisebb: 19 év. Pünkösdkor nagyszabású nemzetközi tornán vett részt a csapat Németországban, Stockochban. Európából 36 csapat vett részt és a 15. helyen végeztünk. 2 győzelem, 2 vereség és 1 döntetlen lett a végelszámolásban. Eredményeink: Fortuna F.C.-Neukirchen (D) 5-0. Góllövők: Ferencz É. (3), Szittár, Sorosits. Fortuna F.C.-Spreitenbach (CH) 1-1. Góllövők: Ferencz É. Fortuna F.C.-Lotte (D) 0-2. Fortuna F.C.-Frankfurt (D) 2-0. Góllövők: Hergert, Ferencz É. Fortuna F.C.-Swerzenbach (CH) 2-3. Góllövők: Ferencz É. (2)

Az első 18 automatikus résztvevője a jövő évi tornának is. A tornán a legjobb teljesítményt Ferencz É., Rippel és Petrohán érték el. Az érettségizők és Dömös sérülése miatt tartalékos csapatunk derekasan küzdött, de el kell ismerni, hogy nálunk jobb képességű csapatok voltak. A tornát a szovjet Alma Ata nyerte a Bayern München előtt. Már most megkezdjük a szervezést az első nemzetközi tornánkra, melyet VII. 13-18-ig rendezünk. A meghívott csapatok az USA csapata mellett a német Ilshofen és a svájci Bad Ragaz együttese lesz. A torna fővédnöke a gyárunk és Németország magyarországi főkonzulja, Hans Rehfeld úr lesz, s remény van arra, hogy az USA nagykövete is el látogat gyárunkba. Reméljük, jó előkészítéssel, sikeres tornával öregbíthetjük gyárunk hírnevét külföldön.

Keresztrejtvény

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
14							15						
16						17		18			19		
20			21	22		23					24		
25		26		27					28			29	
30					31		32		33			34	
35				36					37	38		39	
40					41			42				43	
				44				45					
46	47				48		49					50	
51				52				53			54		
55			56		57			58		59	60		
	61			62			63		64				65
66			67			68							
69										70			

Vízszintes: 1. A megfejtés első része (zárt betűk: E. Á. N.) 14. Lejtős. 15. Mescalak. 16. Cím. 19. Határozórag. 20. Sport. 21. Felszívódik. 25. Az egyik dimenzió. 27. Árnýkos. 28. Zeneszerző volt. 30. Kívül. 31. Rövid líra. 33. Aroma. 34. Becézett női név. (ford.) 35. Marionett. 36. Ósi magyar név. 37. Páratlan Teca! 39. Fordított kettősbetű. 40. Híres turner (ford.) 41. Kopasz. 42. ...veszem. 44. Összcadás szava. 45. Kihúzza a vízből. 46. Pávián vége! 48. Ízetlen. 50. -on, -ön. 51. Barnul páros betűi. 52. M. G. 53. Ték! 54. Dam — keverve. 55. Testrészt. 57. Ugyanaz — rövid. 59. Átkarolva. 61. Végtelen eternit. 63. Nem a kulcsíne. 66. Ennek! 67. Délszaki növény. 69. Fiatalabb testvér. 70. ...-burgum.

Függőleges: 1. A megfejtés negyedik része (zárt betű: N) 2. Expressz jelzője. 3. Tejtermék. 4. Sport. 5. Becézett Eduárd. 6. A megfejtés második része (zárt betűk: C. Á.) 7. Néma béka. 8. Minerve vége. 9. Régi római pénz. 10. A megfejtés harmadik része. 11. Traktor. 12. Állati férőhely. 13. Mulató. 17. Mutatószó. 22. Néma léha. 23. Zsidó templom. 24. Megkíván a közepén. 26. Jogtalanság. 29. Általános. 32. Közterület. 38. Oroz. 42. Nem enged meg. 43. Zene mássalhangzó. 45. Kicsinyítőképző. 47. Gyomorpárti. 49. Fonetikus mássalhangzó. 54. Le vele! 56. Szín. 58. Kevert Bell. 60. Igekötd. 62. Mint a 19. sz. 63. Óriáskígyó. 64. Éneklő szöcska. 65. Félig elment. 66. Gyarapodik. 68. A. V.

Beküldendő: a vízszintes 1., függőleges 1., 6., 10. megfejtése. A keresztrejtvényt Takáts László készítette. A májusi rejtvényünk helyes megfejtése: „Ha a házastársak nem értik meg egymást, nehéz az életük. Ha igen, akkor unalmas.”